

Déli Hírlap

FELELŐS SZERKESZTŐ
E. VUCHETICH ENDRE

BÁNSÁGI
MAGYAR NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
PIATA I. C. BRĂTIANU 4. — TELEFON 2-52

A nagy per

art szüntelenül és nem ér véget a táján. Néha elyengül, néha új erőre jut az apály és a dagály, az elkeseredés és a remény, amelyet századok óta folyamatosan egymás ellen német és francia. A gigantikus mérkőzés most új fordulóhoz érkezett. A locarnói egyezménynek Németország részéről történt felmondása következtében a világ puskaforos a hangulat, beláthatatlan veszélyekkel fenyegetve, ha csak el nem menekül a veszedelmes kiélesedett ellenlátásba. A mi irásunk célja azonban nem az, hogy a rajnai események időszerű politikai vizsgálata és azokat a pillanatról pillanatra bonyolódó fordulatokat lesse, amelyekkel most az egész diplomáciai világ fejében nem szeretnénk egyszer ezzel a régi történet-perrel egész történelmi terjedelmében és jelentőségében szembenézni, mert hiányozna a pernek további folytatása a német kimenetelére nemcsak a német és francia nép, hanem Európa népeinek sorsa körül olyan hatalmas nemzet áll itt egy-egy szemben, amelyeknek ősi kultúrája és civilizációja nem kisebb, mint azok a fölényes fegyverek, amelyekkel rendelkeznek. Drága, egyszerű kultúrák birtokában két nép, amelyekben nemcsak a kultúra, hanem az áldásai révén naggyá és egész Európa is. Hogy melyik a külsőnagyszerűbb munka a kétfő közül, azon vitatkozni, de tulajdonképpen komoly vállalkozás is. Hiszen egy latin-göccs-kultúra francia végkifejlesztése, mint a német kultúra az egyetemes műveltség világító fényforrásait szolgáltatják. A francia kultúra kétszertelenül zseniális, egyénibb régi arisztokratikus mivoltát kifejezőbb, márványosabb is, de ezekben a német kultúra fiatalabb népszerűsége, friss hiteivel, tevékenyebb az érdeklődésben, a tömeges kidolgozásban, a tömeges egyszerűsítésben és abban a hangyaiszorgalomban, ahogy minden szellemi eredményt azonnal a gyakorlati életre fordítva szolgálatába állít. Viszont a német kultúra mélyebb volna, ez a német nem állja meg helyét, mert hogy a francia forma könnyed és az alkotás méhéből fakadóan szökkennek ki az új gondolatok, nem akadályozta sem Ampère-t, sem Descartes-t, sem Bleriot-t, hogy fel ne fedezzék a gondolkodás, a természet, vagy az emberi lények megannyi mélyen elfedett titkát. A két nemzet sajátos adottságainak összehasonlításában verseng a legmagasabb szellemi kultúrával már száz év óta. És ennek a szellemi versengésnek is nem csekély eredménye ez a két hatalmas mintá civilizáció, amelytől Európa minden nemzete tanulhat és valóban tanult is. Két ország telve a gyönyörűbb városokkal, bennük a legnagyobb egyetemekkel, képtárakkal, színházakkal, könyvtárakkal, amelyekhez aki csak közeledik, messzi földről odazarándokolt. Két ország, amely technikában, gazdaságban, művészetben, közegészségügyileg, minden elmozdítható irányban, amely csak jobba és jobbbá teheti az életet, a legjobbat és a legjobbat produkálta. Tengerentúlról, minden tágról jöttek a messzi utasok, hogy lássák ezt a civilizációt, amelyet ez a két kultúra teremtett és akik nem tudták eljönni, akik is érezték ennek a jogosult diadalnak két irányának szellemi sugárzását, amely a minden irányú francia és német kultúrák betűiből árad. Micsoda rettenetes dolog az, hogy ez a két teremtő, életadó

Egyhangulag kimondta a Népszövetség tanácsa a locarnói egyezmény megsértését

A londoni tanácskozások tegnap annak hatása alatt indultak meg, hogy Anglia megváltoztatta a semleges zónára vonatkozó javaslatát. Amíg szerdán Anglia még azt a nézetet vallotta, hogy katonamentes semleges zónát kell létesíteni mindkét részről, addig tegnap már csak azt követelte, hogy

a katonamentes zónát német területen kell létesíteni és pedig husz kilométer szélességben.

Ezt a zónát nemzetközi csapatok szállnák meg.

Ugy látszik, hogy ilyen állásfoglalásra a franciák már számítottak, mert tegnap Londonba érkezett Schweiszig tábora-

nok, a francia vezérkari főnök helyettese. Érkezéseinek célja, hogy az angol vezérkarral megbeszélje a rajnai kérdésrel kapcsolatos teendőket.

A Népszövetség tanácsa tegnap délután 11 óra és 25 perckor zárt ülésre jött össze. A zárt ülés rövid ideig tartott, azután nyilvános üléssé alakult át.

Bruce elnök a szót először Ribbentrop német delegátusnak adta át. Ribbentrop, akinek beszédét az összes jelenlevők nagy figyelemmel halgatták, körülbelül husz perccel később lezárult, utána szavait lefordították franciára és angolra.

Páris a németeket bekerítő szerződést kötött

— A német kormány — mondotta — elfogadta a meghívást, hogy résztvegyen a nemzetközi politikai helyzetről való tárgyalásban. Hosszu és lelkiismeretes megfontolás után határozta el magát a német kormány erre. A locarnói szerződésnek célja és értelme az volt, hogy hosszú időn keresztül kizárjon minden ellenségeskedést egyrészt Franciaország és Belgium, másrészt Németország között. A szerződés súlyos kötelezettségeket rótt Németországra, amelynek katonai védelem nélkül kellett hagynia az ország legfontosabb vidékeit. Sok és súlyos áldozatot hozott Németország abban a reményben, hogy a másik két szerződő fél is teljesíti a maga kötelezettségeit.

Ehelyett azonban Franciaország Németországot bekerítő szerződést kötött Szovjetországgal.

A francia-szovjet szerződés két olyan ország között jött létre, amelynek együttes lakossága kétszázhetvenöt millió lélek és amely két ország a világ két legnagyobb katonai hatalmát képviseli. Amikor lét-

kultúra, amelynek szorosan össze kellene fognia, minduntalan egymás ellen támad?! Borzalmas még csak elgondolni is, hogy százmillió ember ismét hadba induljon és ágyukkal, légi bombákkal öldökölje nemcsak egymást, hanem sorra pusztítsa városra várost, sorra ledöntve az emberi haladás világító farszait és ismét középkori sötétséget teremtve ott, ahonnan anny

rejött a szovjet-orosz-csehszlovák szerződés, Oroszország ezzel a német határ közelébe jutott. Franciaország és Szovjet-oroszország a köztük létrejött szerződésben önmagukat tették meg saját eljárásuk híráivá, amikor kimondták, hogy szükség esetén a Népszövetség nélkül is önállóan állapítják meg az ellenük irányuló támadási szándékot és háborút indíthatnak a támadó ellen.

Ez a szerződés egyenesen Németország ellen irányul. Ezt igazolja a katonai szerződéshez fűzött jegyzőkönyv első és második pontja is, amely szintén kimondja, hogy adott esetben Franciaország saját maga állapítja meg, hogy ki a támadó.

Hogyha ilyen megállapítás után háborút kezdenek Németországgal szemben, ez követelhetné ugyan a támadóval szemben a locarnói szerződés kezesének, Angliának és Olaszországnak segítségét. Ez jogilag helytálló ugyan, azonban gyakorlatilag kevés értéke volna.

— Ha Németország gondolta volna, — folytatta szavait Ribbentrop — hogy a

nagyszerű fényesség aradt. Vagy ha nem is következik be a legrosszabb, hát nincs mód arra, hogy véget érjen ez az évszázados viszály? Hogy megszűnjék már a viszály és baráti jóbort nyujtsanak a megrögzött ellenfelek? Nemesek nekik kívánjuk ezt, hanem magunknak, Európa legtávolibb zugában is. Mert ha véget érne a nagy per és békes munkára egyesülne ez a két nemzet, ugy

locarnói szerződést valaha önhatalmúlag félremagyarázzák és hogy francia-orosz szerződésre is sor kerülhet, nem kötötte volna meg a rajnai szerződést. Ha egy államot egy olyan katonai szerződés alapján, mint amilyen a francia-orosz szerződés, igaztalanul megtámadnak, annak nem sok vigasza lehet abban, ha utólag esetleg a Népszövetségtől igazságot kap.

Németország nem úgy magyarázta a rajnai szerződést, hogy az az egyik félnek a másik fél ellen megengedi segítségnyújtást biztosító katonai szerződés megkötését. A német kormány megfontoltan elengedte a francia-orosz szerződést.

A francia kormány kijelentette, hogy a francia-orosz szerződésre szükség volt a német fegyverkezés ellensúlyozására. Németország azért fegyverkezett, mert szomszédai a locarnói szerződésnek a lezárására vonatkozó feltételeit nem tartották meg. A francia-orosz szerződés ellentmond a locarnói egyezménynek és a locarnói egyezményt tulajdonképpen Franciaország sértette meg és azt hatályaon kívül helyezte.

Ribbentrop azután rámutat arra, hogy Németország mindenkor a megbékülés érdekében fáradozott. Németországot sohasem vezette az erőszak, hanem a kölcsönös megértésre törekedett. Amikor Hitler kancellár megtette békeajánlatát, remélték, hogy azt Franciaország elfogadja. Ez azonban nem történt meg.

Németország visszaállította felfogását saját területén és a német nép egységes abban a felfogásban, hogy a kormány helyesen cselekedett.

Németország mint szuverén állam járt el. Végezetül kérte a tanácsot, hogy bi-

csakhamar megbékülne egész Európa közele is, e két hatalmas kultúra kiengesztelésének óriási szellemi hatalmát fogva. A latin és német kultúra nemcsak fegyverbarátsága, amely aztán méltó helyükre juttatná a fondorlatos és céltalan, sokoldalú és semmilyen irányban sem biztosító papírszerződéseket: — a papirkosárba. (Flaneur)

rálja el ezt az ügyet megértéssel és méltánylással. Hangsúlyozta, hogy Németország kész együttműködni a béke biztosítása érdekében a többi állammal. A tanács mostani döntésétől függ, hogy Európa számára a békét és a jobb jövőt biztosítsa.

Ribbentrop ezzel visszaült helyére. Flandin francia külügyminiszter,

Van Zeeland belga miniszterelnök és Grandi olasz nagykövet a beszédnek francia nyelvre való tolmácsolása során jegyzeteket készítettek maguknak és ezt folytatták az angol tolmács beszéde alatt is.

Különös feltűnést keltett, hogy amikor az angol tolmács belefogott Ribbentrop beszédének

lefelolvasásába, Litvinov szovjet orosz külügyi népbiztos újságot teregetett szét maga előtt és azt feltűnően olvastam kezdte.

A tanács ülését azután félbeszakították és azt délután három órára halasztották el.

Franciaország hajlandó az egész vitát a hágai döntőbíró elé vinni

A Népszövetség tanácsának csütörtökön délután tartott ülésén a következő határozati javaslatot terjesztették elő:

A Népszövetség tanácsa Belgiumnak és Franciaországnak március 8-án kelt megkeresésére megállapítja, hogy a német kormány a versaillesi szerződésnek 43-ik szakaszában körülírt rendelkezéseket megsértette, amikor március 7-én elrendelte a katonamentes rajnai zóna megszállását. Ezzel tehát olyan intézkedéseket tett, amelyek a versaillesi szerződés 42-ik és az utána következő szakaszoknak megsértését jelentik. Ez egyben azt is jelenti, hogy Németország szembehelyezkedett a locarnói egyezményvel. A Népszövetség megállapítja, hogy Németország a locarnói egyezményt megsértette és az ezzel kapcsolatosan szükségesnek mutató intézkedések megtételét a locarnói államokra bizza.

A határozati javaslat felolvasása után Bruce elnök a következő jelentést tette:

— Mint Ausztrália megbízottja, a Franciaország és Belgium által beterjesztett határozati javaslat mellett szavazok. Javasolom, hogy a tanács fogadjja el a javaslatot és a továbbiakat bizza a locarnói egyezmény aláírására.

Chile és Ecuador képviselői tartózkodtak a szavazástól. Németország megbízottja, Ribbentrop, a javaslat ellen szavazott. Szavazatát azonban az előzetesen történt megállapodás alapján nem vették figyelembe.

A tanács többi tagja mind a javaslat mellett szavazott. A szavazás lezárása után Bruce elnök kijelentette, hogy a Népszövetség tanácsa a határozati javaslatot egyhangulag elfogadta.

A szavazás eredményének kihirdetése után Ribbentrop állott felszólásra és ezeket mondotta:

— Németország legbensőbb igazságának meggyőződésével visszautasítja a határozatot. Nem Németország szegte meg a locarnói szerződést, hanem Franciaország. Ha a tanács tagjai délelőtti szavaimat jobban megfontolták volna, akkor bizonyára másképpen végződött volna a délutáni szavazás.

Ribbentrop után Flandin állott fel és kijelentette:

— Nem válaszoltam volna, ha Ribbentrop ur nem mondja ezeket a szavakat. Senki sem lehet bíró saját ügyében. Németország sem. Franciaország kész az egész vitát a hágai döntőbíró elé vinni.

Bruce elnök kijelentette, hogy a népszövetségi tanács legközelebbi ülését pénteken tartja meg és akkor állapítja meg további ügyrendjét is. Ezzel a tanács ülése délután négy órakor véget ért.

A négy locarnói hatalom csütörtökön

délelőtt tíz órakor és délután négy óra után értekezetet tartott. Kimondták, hogy tudomásul veszik a Népszövetség tanácsának döntését és tanácskozással folytatni fogják.

Az angol kormány csütörtökön délután a Népszövetség tanácsának ülése után minisztertanácsot tartott. A minisztertanácsban Eden külügyminiszter beszámolt a tanács ülésének lefolyásáról. Baldwin miniszterelnök csütörtökön este kijelentette az alsóházban, hogy a képviselőket a pénteki ülésen részletesen tájékoztatja a nemzetközi helyzetről.

Párisban a Népszövetség tanácsának döntése meglepetést váltott ki. A hír vétele

Sem háborúra, sem szankciókra jelenleg nem kerül a sor

Éjfélkor jelentik: A Népszövetség csütörtök délutáni ülésének bezárása után Flandin azonnal Craydonba hajtatott és repülőgépen elutazott Párisba. Flandin ma délután három órakor a francia kamara ülésén nyilatkozik a londoni tárgyalásokról. Körülbelül ugyanabban az időben beszél az angol alsóházban Eden, utána pedig Baldwin.

A locarnói hatalmak megegyezése még nem jött teljesen létre a hozandó intézkedésekre vonatkozólag. Ezzel kapcsolatosan az Evening Standard hangsúlyozza, hogy Anglia részére leghelyesebb volna az elszigetelés politikája.

Jelenleg ugyan sem háborúra, sem megtorló intézkedésekre nem fog sor kerülni, mindazonáltal máris nyilvánvaló, hogy Franciaországnak új biztonsági garanciákat akar kiesikarni Angliától.

Franciaország új Locarnót akar létrehozni, azaz a régi locarnó katonai Locarnóvá akarja átalakítani. A lap megírja azt is, hogy a locarnói államoknak a szerdáról csütörtökre virradó éjszaka folytatott tanácskozása során Anglia miatt változtatta meg álláspontját. Franciaország azzal fenyegetőzött,

A magyar és osztrák államférfiak tegnap együtt utaztak Rómába fontos tárgyalások folytatására

Gömbös Gyula magyar miniszterelnök a felesége és Kánya Kálmán külügyminiszter társaságában tegnap délután félöt órakor Rómába utazott. Kiséretében volt Colonna herceg budapesti olasz követ, Mikecz miniszterelnöki sajtófőnök, Bakách-Besseney György követségi tanácsos, Mengele Ferenc dr. külügyi sajtófőnök, Szakvály Emil, Gömbös titkára és Zsilinszky külügyi titkár. Bécsben a magyar államférfiak találkoztak Schuschnigg kancellárral és Berger-Waldenegg külügyminiszterrel, akik ugyanazzal a nappal utaztak Rómába. A londoni Times című

után este tíz órára Lebrun köztársasági elnök elnöklété alatt államtanácsot hívtak össze.

Berlini jelentés szerint Németország sorsdöntő óráit éli. Hitler, aki szerdán este utazott el Königsbergből Berlinbe, egész éjjel nem hunyta le a szemét. Az éjszakát azzal töltötte, hogy rádió segítségével egész éjjel összeköttetésben állott a londoni német nagykövetséggel.

A Népszövetség határozata Berlinben elkeseredést és lehangoltságot váltott ki. Egyelőre még nem hozták nyilvánosságra, hogy Németország milyen lépéseket szándékozik tenni.

hogy eltávozik a konferenciáról, ha követeléseit nem teljesítik.

Eden szembeszállt ezekkel a követelésekkel, azonban az angol államférfiak egy csoportja, élén Ramsey Macdonaldal, nyomást gyakorolt a külügyminiszterre, aki végül is kénytelen volt engedni.

A Reuter-iroda értesülése szerint a locarnói hatalmak le fognak mondani arról a követelésről, hogy a rajnai zónát nemzetközi csapatok szállják meg. Kimondják azonban azt is, hogy a francia-szovjet egyezményt a hágai döntőbíró elé viszik és kötelezik magukat, hogy a döntésnek magukat alávetik. Az angol kormány a létesítendő megállapodásban segítséget ígér Franciaországnak és Belgiumnak esetleges támadás esetére.

Lehetséges, hogy a francia kormány a katonaságtól mentesített rajnai körzetnek a németek által való kiűrtetésre vonatkozó követelését visszavonja, mert reméli, hogy kedvező hágai döntés esetén Németország magától vonja vissza csapatait.

zése tekintetében. Az eredmény igazán elgondolásként. Végül annak a ténynek adott kifejezést, hogy Olaszország sikeresen fejezi be Afrikában emelt tura érdekében vívott harcát és teljes erővel résztvehet az európai építésben. Kánya Kálmán szintén megerősítette, hogy Magyarország, Olaszország és Ausztria együttműködése Európa gazdaságát és általában békéjét is szolgálja.

Hires párisi ügyvédek is védi Constantinescu-lasi tanácsot

A chisinaui hadbíró tegnap újallatott hallgatott ki Constantinescu-lasi ügyetemi tanár és társai antifascisták büntetésében. Tanuvallomást tett Ioan Chescu teológiai tanár is, aki Gogulescu vének mondotta magát. Azután kifejezte, hogy a kommunizmus és az antifascizmus fogalma ugyanaz, nemcsak Romániában, hanem Franciaországban is. Utalt arra, hogy ezen nem változtat az sem, hogy Herr Pierre Cot szintén tagjai az antifascisták gának. A kihallgatott tanuk nagy részük vezető szintben tüntette fel Rosenbergné egyik vádlott nő tevékenységét. Megérkezett Chisinauba Philippe Lamour neves francia ügyvéd is, aki Constantinescu-lasi védelmében szintén felszólal még a tárgyaláson. A francia ügyvéd kijelentette, számos francia politikus és tudós nyilatkozatát hozta magával, amelyeket fel fog olvasni és amelyeknek alapján reméli, sikerül majd eloszlatni azt a tévhitet, ha Constantinescu-lasi kommunista elhárított volna.

Az öngyilkos orvosnő halálának előzményei

Néhány hónap előtt Iasiban öngyilkos lett egy orvosnő. Az ügyet megvizsgálta a Garneata doktori iskola az ottani szülészeti klinika orvosnője. Az öngyilkos orvosnő férje azzal a váddal vádat emelt, hogy a nő a szülészeti klinika igazgatóját, hogy ő kergette ki a fiatal asszonyt. A jassai bíróság ítélt, hogy a nő a vádat és Borcea Lucia orvosnő egy hónapi fogságra ítélte, a kártérítés fizetésére is kötelezte. Az ellen Borcea Lucia felelősségét jelentette egyben kérte az ügynek a fővárosi törvényszék hatáskörébe való áttulását. Így azután a per az ilfovi törvényszékhez, a most megtartotta az első tárgyalást. A bíróságnak a Borcea Lucia részleges ismertetése az öngyilkosság előtti napok történet eseményeket. Elmondotta, hogy az első össztűzés egy operáció alkalmával történt. Garneata orvosnő ugyanis utcai járóban lépett be az operáló terembe, ahol nem volt. A figyelmeztetésre, hogy ez tilos, a Garneata orvosnő ingerülten becsapta az ajtót és távozott. Két nap múlva egy csecsemő betegséggel kapcsolatban figyelmeztetett Garneata orvosnő, hogy ő felelős a kórház betegekért. Ebből vita támadt Garneata orvosnő és az egyik orvos között. A vita Borcea dr. orvosnő ügy vetett véget, a Garneata orvosnő szájára tette és figyelmeztette, hogy ne kiabáljon, mert meghallják a betegek. Másnap azután megtörtént, hogy Garneata orvosnő öngyilkosságát követően elhangoztatta a vádlott orvosnő is, hogy közte és az öngyilkos orvosnő között személyes harag, vagy gyűlölet volt. Végül kérte, hogy állításait tanácsos is igazolhassa. A törvényszék helytadó kérelemnek és a tárgyalást későbbi pontra elnapolta.

Mausz Testvérel tükrögyár és díszmű-üvegáru gyár üvegnagycsiszolója

Különlegességek: Modern üvegmattirozás, hajlított üvegek Timisoara II., Str. Ioan Neculicea 1. Telefon 11-21

Nő falazott egy ékszerlopásnál

Múlt héten vakmerő tettesek által felnyitották Gyenge István óraszerész üzletének vasredőnyét és a kútból elvitték harmincezer lei értékű ékszereseket. A rendőrség megküldte összes oradeai ékszerészeknek az ellopások leírását, mert bizonyosra veti, hogy a tolvajok megismerik majd az ékszer értékesítését. Néhány nap múlva jelent az egyik oradeai ékszerésznél, hogy a fiatal asszony és ékszeresek kinált meg. Az ékszerész felismerte a lopott ékszereseket és inasát rendőrt küldte. A fiatal lány a rendőrségre kísérték, ahol kiderült, hogy Mendelsohn Záli a neve és a lakóhelye a városban. A rendőrség azonnal elment a lakásához. A rendőrség vezetője elvált felesége. A rendőrség azonnal elment a lakásához. A rendőrség vezetője elvált felesége. A rendőrség azonnal elment a lakásához. A rendőrség vezetője elvált felesége.

Az új házak után fizetendő adó

Múlt évben kellemetlen meglepetést okozott az új házak tulajdonosait, mert az adómentes házak után is 6-15 százalékos adót vetettek ki. A rendelkezés ellen az érdekteljesek két okból inasítottak harcot. Elsősorban azért, mert a törvény szerzett jogokat sértett, másrészt pedig az alkotmányba is ütközött. Az ügy érdemleges tárgyalása a kincstárnak elkerült, amely januárban hozta meg döntését. Az elvált adómentes döntés kedvező volt a kincstárnak, mert a szerzett jogok tekintetében az adómentesek arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a polgároknak a kincstárnak követelések tekintetében csak kötelezettségeik vannak, mert szerzett jogok alapján a polgár jog ismer. A kincstárnak kivetette az új házakra is az adó. Ezzel az adókövetéssel kapcsolatban most érdekes döntést hozott a helyi adófelbecslési bizottság. Rengeteg zongoragyáros ugyanis emeletet épített a földszintes házára. A pénzügyminisztérium közgeje erre az egész ház adómentes után 31.100 lei adót róttak ki a ház felszerelési alap javára. Az adókövetés ellen a háztulajdonos Fekete István dr. ügyvéd útján felebbezést juttatott be azzal az indokkal, hogy az adókövetés legfeljebb az újonnan épített emeletre vonatkozhat, mivel a törvény csak az új épületek adójáról szól. Az adófelbecslési bizottság elfogadta az érveket és csak a ház újonnan épült emeleti részére kivetett adót ismert el törvényesen.

Letartóztattak egy sikkasztó adófőnököt. Sigheten az ügyészség meglepetésszerűen letartóztatási parancsot adott ki Sighetén a sikkasztó adófőnök ellen. Az adókövetést sikkasztással és okirathamissal követte. Sigmireanu valóságos réme volt az adófizető polgároknak, akikről különböző módon indokolatlan díjakat is szedett.

Adóját érdeklő vizsgáltassa felül összes biztosítási kötvényeit!
 ontos, hogy Ön jól van-e bebiztosítva, nem-e túl sokat, nincs-e helytelenül biztosítva? Helyi bármilyen biztosítást köt, kérjen ingyenes felvilágosítást, tanácsot Farkas Béla biztosító igazgatótól, Timisoara I. Str. Milano 6 tel. 18-92. Személyes látogatás d. e. 9-2-ig.

Csak bejelentés és nem feljelentés történt a Totis-ügy iratainak eltűnése ügyében, a szereplőket azonban kihallgatja a rendőrség

A városvezetés — miként arról már írtunk — eltűntek a Totis-ház eladására vonatkozó iratok. Miután a házi vizsgálat során nem tudták megállapítani, hogy ezek az iratok kinek a kezén és hogyan kallódtak el, a városi főügyészség elhatározta, hogy a további kutatásnál a rendőrség segítségét veszi igénybe. Cimponeriu Virgil dr. városi főügyész ezzel kapcsolatosan a következőket mondotta:

— Nem felel meg a valóságnak egyes fővárosi lapoknak az a híre, hogy az ügyészségen bünvádi feljelentést tettem volna. Tény azonban az, hogy a rendőrséghez fordultam. De ebben az esetben sincsen feljelentésről szó. Átiratot intéztem a rendőrkvesztorhoz, akivel közöltem az iratok eltűnését és az ezen ügyben eddig folytatott házi vizsgálat eredménytelenségét. Egyben kértem, legyen segítségünkre, hogy az akták eltűnésének körülményeit kiderítsük és megállapíthassuk, hol, mikor és kivel veszték el azokat.

Valószínű, hogy a rendőrkvesztura sorra kihallgatja mindazokat, akiknek ezzel a házeladási ügygel kapcsolatosan dolguk volt és úgy igyekszik az akták eltűnésének útját megállapítani.

A megszüntetett villamosvonal tizezer embert érint és ezek a revíziós bizottsághoz fordultak a régi állapot helyreállítása érdekében

A város vezetősége — mint ismeretes — a hatos villamos vonalon életbe léptette a körforgalmat, ellenben ezzel egyidejűleg a Coroana-utcai villamosjáratot megszüntette. Ez ellen Subtire Jon dr. ügyvéd az érdekeltek utcák és új városrészek lakosai nevében a revíziós bizottsághoz felebbezést adott be. A beadvány elismeri, hogy a hatos vonalon a körforgalom bevezetése hasznos dolog volt, ez azonban nem vonhatja maga után azt, hogy a város lakosságának egy részétől megvonjanak egy harminc év óta megszerzett jogot. A Coroana-utcai villamosforgalom megszüntetése tizezer embert érint. Példátlan eset különben is, hogy

egy villamosvonalat a várt és többször megígért fejlesztés helyett megszüntesnek. A Coroana-utca után következő utcákon, a III. kerületi szőlőkben és a Bessenyei-telep felé vezető faszorban az utóbbi esztendőben az építkezés éppen a már meglévő villamosvonalnak kilátásba helyezett fejlesztés miatt indult meg nagyobb mértékben. Ezzel szemben a forgalom megszüntetése óta az ingatlanok értéke ezekben a részekben csökkent és a lakók sorra mondják fel lakásaikat, vagy pedig lakbércsökkentést követelnek arra való hivatkozással, hogy távolabb estek a villamostól. Az érdekes felebbezés fölött a revíziós bizottság ma dönt.

Ötven év óta nem volt Amerikában olyan hatalmas méretű árvíz, mint most

Északamerikában példátlan árvizek léptek fel. Pennsylvania, Virginia, Maryland és Newyork államok területén egyes vidékek óriási tavakhoz hasonlítanak. Pittsburg, Itaca és Johnston városokat a külvilágtól elzárta az árvíz. Pittsburgban ezenkívül több nagy tűz is pusztított. Az árvíz következtében eddig huszonegy ember életét veszítette. Az anyagi kár több millió dollár. Pittsburg utcáin három méter magas árvíz hömpölyög. Számos hivatalba az áradat olyan gyorsan hatolt, hogy az embereknek alig volt idejük a felső emeletekre menekülni. Az árvíz Washingtonot is fenyegeti, amely-

nek közelében a Potomac folyó kilépett medréből. Ezerötszáz munkás azon fáradozik, hogy a Fehér Ház és a minisztériumok körül homokzsákokból gátakat emeljenek. Az Ohio folyó partján levő Wheeling városban hat ember fulladt az árvízbe. Ötven év óta nem volt Amerikában a mostanihoz hasonló árvíz. Több város repülőgépekről élelmeznek, mert azoknak vasuton való megközelítése lehetetlen. Máris felléptek az árvízhiénák, akik az üresen hagyott házakat kirabolják. A hatóságok ezekkel szemben a legerélyesebb intézkedéseket léptették életbe.

Már most megrendelik a szobákat az előkelő londoni szállodákban az angol király jövő évi koronázása napjára

VIII. Edvárd angol király koronázása a jövő év májusának első hétfőjén lesz. A koronázással kapcsolatosan azonban máris megindultak a különböző előkészületek. A londoni szállodák már most kapnak rendelkezéseket szobákra a világ minden részéből jelentkező vendégektől. Ugyancsak tömegesen foglalják le a koronázási menet útvonalán levő házak ablakait, erkélyeit és kirakatait. Sőt megrendelik már most az ülőhelyeket azokra a tribünökre is, amelyeknek egyelőre még a terveik sincsenek meg.

Anglia főrendjei — akik körülbelül hatszázan vannak — a koronázási ünnepségen feleségeikkel együtt olyan skarlátpiros bársonyruhában jelennek

meg, amelyet soha többet nem szabad felvenniük. Ilyen bársony nincs raktáron és az északangliai textilgyárak már megkezdtek annak a gyártását. A nemrég elhunyt V. György koronázása az államnak 245.000 fontjába került. Ennek legnagyobb része külföldi királyok, keleti fejedelmek, hercegek és kíséretük megvendégelésére kellett. Az új király koronázása is körülbelül ugyanennyibe kerül.

A koronázással kapcsolatosan már most megkezdte működését az igények bírósága. Angliában ugyanis az egyes családoknak hagyományos kiváltságai vannak, amelyekkel a koronázás alkalmával rendszerint élni is akarnak. Ezeket bejelentik az igények bíróságának,

Amerika marad a felfedezések hazája...

Nemrég az egész világsajtót bejárta az a hír, hogy Amerikában az ósvadonban olyan élő facsoportot fedeztek fel, amely elképzelhetetlen az emberi felfogás szerint.

A felfedezett fák valóságos csodái a természetnek, mert 20 méter távolságból mindent magukhoz vonzanak.

Tudósok, fizikusok megállapítása szerint ezek a fák oly magnetikus erővel bírnak, melyre eddig példa nem akadt a természet-tudományban.

A világhírű „GASTRO-D” gyógyszer növényét is ugyancsak ebben az ósvadonban fedezte fel 3 zseniális tudós, Ivata, Sivata és Nakamura, ami szintén olyan feltűnést keltett az egész világon, mert a gyógynövény kivonatából készült „GASTRO-D” gyógyszer olyan eredményeket ért el idült, 10-15 éves gyomor-, bél-, vese-, epe- és májbetegségeknél, hogy a Wiener Medizinische Wochenschrift szaklap hasábjain keresztül méltatta a kiváló gyógyszernek áldásos hatásait.

Megrendelhető: Császár Ernő gyógyszer-tárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124, 130 lei utánvét mellett.

amely minden beadványt megbíráll és az igények elismeréséről, vagy visszautasításáról dönt. Az igények bíróságának elnöke az igazságügyminiszter, tagjai a titkos tanács e célra kijelölt tagjai. Az igények között sok különös is van. Newcastle hercegeinek családja évszázadok óta igényt tart arra, hogy a királynak a koronázási keztyűt adhassa. Egy másik arisztokrata család feje a világról sem mondana le arról, hogy a koronázási lakomán a király előtt megköstölhassa a bort. Az egyik lord ősei ezen a lakomán kivont karddal állottak mindig őrt a király mögött. A család mostani feje már bejelentette ezt az igényét. Lord Reading családjának férfitagjai a templomban a koronázáskor a király fölött tartják a baldachint. Az Errol grófi család feje a koronázási menetben két aranyömbben végződő ezüstrodát visz. Egy másik nagy család tagjainak az az előjoga van, hogy kalappal jelenhetnek meg a király előtt. Ezek már mind bejelentették igényüket. Körülbelül nyolcszáz különböző igény bejelentésére számítanak.

Az eltűnt hittérítő ismét jelentkezett

Néhány hét előtt bejárta a világsajtót a hír, hogy Kinában Hunan tartományban egy nagy rabiobanda megtamadott egy missziós telepet. A hírek arról is beszámoltak, hogy több misszionáriussal együtt Péter Lombos László magyar származású ferenczi szerzetes is eltűnt. Az eltűnt hittérítő most életjelet adott magáról és levelet írt Bácsopolyán élő fivérének. Megírja, hogy a rablóbanda már november végén kezdett a tartományban garázdálkodni és egyre jobban közeledett annak belseje felé. Siuhivában, ahol a misszió telepe volt, nagy rémület támadt. A város jobb módú polgárai ezreivel lemenekültek és végül megfutamodott a helyőrség is. Akkor kénytelen volt a misszió is elmenekülni. Mikor Péter Lombos László hetek múlva visszatért, a misszió épületeit romokban találta. Hívei elmondották, hogy a banda kifosztotta a missziót és kereste a páterert. Mikor nem találták, viaszból megcsináltatták a képmását és azt felakasztották egy fára. A misszió négy évi fáradozásának eredménye majdnem teljesen megsemmisült és most előlrol kezdhetnek mindent.

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Romániában:

Magánosoknak egy hónapra 70, negyed-
évre 200, félévre 380, egész évre 750 lei.
Nyugdíjasoknak egy hónapra 60, negyed-
évre 180, félévre 300, egész évre 600 lei.
Részleteknek, közhivataloknak és köz-
személyeknek, gyáraknak és vállalatoknak
egy évre 1000 lei.

Magyarországon:

Magánosoknak egy hónapra 4 negyed-
évre 10, félévre 20, egész évre 40 pengő.
Nyugdíjasoknak egy hónapra 3 negyed-
évre 8, félévre 15, egész évre 30 pengő.

Telefon:

— 52, este 10 óra után 14—69 vagy 2—69

„Temesvári Zetung” nyomda
nyomása.

Timișoara I., Piața 1-epes Voda 2.

Patikák éjszakai szolgálata

Március 16-tól március 22-ig városunk-
ban a következő gyógyszertárak tartanak
éjszakai szolgálatot:

Az I. kerületben a Mercy-utcában levő
Weisz-gyógyszertár.

A II. kerületben a Dacilor-uton levő Ko-
vács-gyógyszertár.

A III. kerületben a Porumbescu-utcában
levő Sárge-gyógyszertár.

A IV. kerületben a Preyer-utcában levő
Ungváry-gyógyszertár.

Az V. kerületben Kővári—Chioreanul Io-
sif gyógyszertára és Fratelián Panajoth
Ernö gyógyszertára állandó éjszakai szolgál-
latot tart.

Négyezer táncosnő anyja meghalt

Az angliai Broocwoodban nyolcszáz nő
ünnepélyes, egyenletes lépésben egyszerű
koporsót kísért a temetőbe. A koporsóban
Tiller Johnné holtteste nyugodott, a
nyolcszáz kísértő nő csupa egykori Tiller-
görl volt.

Negyven évig táncoltak a Tiller-görlök a
világ különböző revüszínpadain. Egyik nem-
zedék követte a másikat és a világ minden
tájáról jelentkeztek a szép fiatal lányok,
hogy Tillerné görlesapatjában táncolhassanak.
Negyven év alatt Tillernének körülbelül
négyezer görrije volt. Mikor nyugalomba
vonult, a négyezer táncosnő anyja címét
kapta. Valóban anyja volt görrijeinek, akik
szerették és akiket szeretett. Valamennyi
volt táncosnőjének tudta a címét és levele-
zett velük. Sorsukat mindig figyelemmel ki-
sérte. Sokan sokra vitték. Voltak, akiket
hercegek, bankárok, nagyvállalkozók, tudó-
sok, filmszínészek vettek el feleségül. Sokan
nagy gazdagságra tettek szert, sokan azon-
ban szegények maradtak. A világ minden
fehér népének lányaiból kerültek ki a Tiller-
görlök.

Tillerné halálában is gondoskodott róluk.
Egész vagyonát, félmillió font sterlinget,
rájuk hagyta. Végrendeletében írja:

— Ti táncoltátok össze a pénzt, legyen
hát a tiétek. Elvárom azt, hogy aki gazdag,
vagy jó házasságot csinált, örökrészt azok-
nak adja, akikhez a sors nem volt kedves.

Az intelem nem volt meddő. Már a teme-
téség több mint ezer távirat érkezett, amely-
nek feladója bejelent, hogy örökrésztől
lemond. A temetésre Angliából, Franciaor-
szágból, Belgiumból és más országokból
nyolcszáz volt Tiller-görl sereglett össze. A
menetben a hatvan évesek ott haladtak a
husz esztendősek mellett. Előkelő prémbun-
dás nők mellett egyszerű vékony kabátos
asszonyok haladtak. Mindnyájan egyformák
voltak azonban: gyászoló volt Tiller-görlök.

— Szabálytalanságok adókvetésnél. A
chisinaui ügyészséghez feljelentés érkezett,
amelyben azzal vádolták meg számos pénz-
ügyi tisztviselőt, hogy az adókvetésnél sza-
bálytalanságokat követtek el. A feljelentés
alapján a chisinaui vizsgálóbíró ötven pénz-
ügyi tisztviselőt hallgatott ki.

Hirschler József dr. clujji plébánost albajuliai szeminárium rektorrá nevezték ki

Az erdélyi katolikus egyházmegyé-
ben nagy jelentőségű változás történt
Hirschler József dr. clujji prelátus-
plébánosnak albajuliai szeminárium
rektorrá történt kinevezésével. Hirsch-
ler József, aki ma hatvankét éves, a
bécsi Pazmaneumban, majd a római
Germano-Hungaricumban végezte ta-
nulmányait és ugyanott teológiai és fi-
lozófiai doktorátust is szerzett. Papi
pályáját a clujji plébánián kezdte, majd
az egyetemi hallgatók szemináriumá-
nak igazgatója lett. 1906-ban nevezték
ki clujji plébánossá és ezen tisztségét
mostanáig töltötte be. Széleskörű mun-
kásságának legmonumentálisabb ered-

ménye a Marianum leányiskola és inter-
nátus megteremtése. Nevéhez fűződik
a Proventia-nyomda felállítása és még
több egyházkulturális intézmény létesí-
tése. Az utóbbi esztendő folyamán
több zárandokutat szervezett. Széles-
körű irodalmi munkásságot is fejtett ki.
A művelődéstörténetnek, elsősorban az
egyházi művészetnek elismert szak-
tudósa. Számos ilyen tárgyú tanul-
mányt írt. Gazdagon illusztrált könyvei,
amelyek egymásután jelentek meg, szé-
leskörű elismerést arattak. Egy időben
művészeti folyóiratot is szerkesztett.

Utóda a clujji római katolikus plébá-
nosi székben Balázs Imre lesz.

A fixfizetések eldovádója Amerika ahol még ma is 18.000 ember kap évi három millió leinél nagyobb fizetést

Az amerikai szövetségi kormány min-
den évben nyilvánosságra hozza a be-
küldött adóívek alapján mindazok ne-
vét és címét, akik évente személyes szol-
gálatért 15.000 dollárnál többet kap-
nak. A kormány az 1934. évi magas
keresetek listáját most hozta nyilvános-
ságra s ebből megállapítható, hogy
18.000 ember kap évi 15.000 dollárnál
nagyobb fizetést. A kimutatás kizáró-
lag a személyes szolgálatokért kapott
fixfizetéseket mutatja ki.

Legnagyobb fizetése egész Ameriká-
ban William Randolph Hearstnek, a
Hearst újságok elnökének van. Hearst
saját vállalatától 500.000 dollár fixfi-
zetést kapott az 1934. évben. Ameriká-
ban a legnagyobb évi fizetést élvező nő
Mae West moziszínésznő, akinek 1934-
ben 339.000 dollár fizetés volt. Frank
Knox, aki a Chicago Daily News elnöke
és a republikánusok elnökjelölő listáján
is szerepel, 75.000 dollár fizetést kapott.
Ugyanennyi az elnöki fizetés is. John
Francis Neylan, Hearst jogtanácsosa,
88.000 dollár évi fizetésért dolgozott
1934-ben. Joseph Pulitzer, a magyar
származású kiadó 134.000 dollárt, Ed-
ward W. Scudder, a Newark Evening
News kiadója 136.000 dollárt keresett
fizetés címen. A New Syndicate Com-
pany, amely a kisalaku Daily News
című newyorki lapot adja ki, öt alkal-
mazottjának adott 100.000 dolláron fe-
lüli fizetést. A hirdetési osztály veze-
tője és az előfizetési osztály főnöke
egyenként 120.000 dollárt kaptak szol-
gálatukért. R. R. McCormik, a csikágói
Tribune Company lapkiadóvállalat el-
nökének évi fizetése 50.000 dollár volt.

* Felelőtlen egyének gyűjtőnek. A
Magyar Nőegylet vezetőségének tudomá-
sára jutott, hogy felelőtlen egyének
az egyesület nevében adományokat
gyűjtöttek. A Magyar Nőegylet vezető-
sége ezért felhívja a közönség figyelmét
arra, hogy adományait kizárólag az
egyesület pecsétjével és az elnök alá-
írásával ellátott gyűjtőívvel rendelkező
hölgyek kezéhez juttassa.

Joe Penner varieté-színész, aki ma-
gyar származású és Pintér József az
igazi neve, 75.000 dollárt keresett szín-
padon és rádióan egy kacsa árusításával
kapcsolatos vicek elmondásával.

Marion Douras, aki a Comopolitan
Corporation filmgyártó vállalat elnöke,
140.000 dollár fizetést kapott.

Adolf Zukor a Paramount Pictures
Distributing Companytól 1934-ben
52.193 dollár fizetést huzott. Walt Dis-
ney, a Mickey Mouse filmek kreálója
51.500, Claudette Colbert 85.000, W. C.
Fields komikus 155.000, Sylvia Sidney
110.000, Marlene Dietrich 145.000 dol-
láros évi fizetésekkel szerepelnek a
nagyfizetésű mozialkalmazottak között.
Charlie Chaplin, aki 1934-ben nem csinált
filmet, 143.000 dollár fizetést vett fel.

A legtöbb nagyfizetésű alkalmazottal
a legolcsóbb árukat árusító üzlet szere-
pel. A F. W. Woolworth az öt- és tiz-
centes üzletek központi elnökének
330.000, alelnökének, titkárainak és
bevásárlóinak évente 60—70.000 dollár
fizetést adott. A vállalat fizetési listá-
ján legalább 25 alkalmazott szerepel évi
50.000 dollárnál nagyobb fizetéssel.

Természetesen a nagyobb bankok,
biztosító intézetek, husvágó-, acél-, vas-
gyárak, vasuti társaságok, olaj-, autó-
vállalatok főtisztviselőinek egész serege
szerepel 50.000 dollárnál nagyobb fi-
zetéssel ezen a listán, amely a számok
megdönthetlenségével bizonyítja, hogy
Amerika a világválság és saját külön-
válsága dacára is még mindig a világ
leggazdagabb országa.

— Emelkedik a nappali hőmérséklet.
Tegnap egész napon keresztül derűs idő-
járás volt. Dél előtt kilenc órakor 9, dél-
után négy órakor 16 és este tízkor 12 fok
meleget mutatott a hőmérő. A meteoro-
lógiai intézet jelentése szerint gyenge
légáramlás várható, északon és keleten
változó felhőzet, éjjel esetleg gyenge
fagy, a nappali hőmérséklet tovább emel-
kedik.

— Feloszlatták az antifascista
vezeteket. A kormány a közbiz-
hatóságokat utasította, hogy az
fascista szervezetek működésétől
teljesen elmentést egyen. Jólétesült
szerint a kormány így az antifas-
cista mint azon munkásszervezetek fel-
támaszát gondolatával foglalkozik,
amelyek legutóbb a kommunista perek
sírán tiltakozás megnyilatkozásnak
helyet.

— Agyonlőtte régi haragosát. A
goj közelében levő Furlug község
Lazarescu Petru gazda meg-
réggi ellenségét, Caprariu Ni-
gazdát és agyonlőtte. A gyilkos
rán tiltakozás megnyilatkozásnak
helyet.

— A motorvonat elkapott egy
rasztiszekeret. A bánági Gutten-
község határában Lulay Péter
szekerével a vasuti töltésen akart
átladni, amikor a radnai motoros-
vonat arra robotott. A vonat elkapta a
ret és az egyik telefonpóznához
A kocsit összetört, de az öreg gazda
jelentéktelen horzsolásokat szenvedett.

Jön Cadou „Men

— Végzetes gondatlanság. Ha-
kimeneteli szerencsétlenség történt
gojon. Corunta Grigore és Pa-
sán Károly, tizenöt éves dognaceai
tőségű diákok, egy szobában la-
Carunta Grigore a karácsonykor ott
volt és akkor a hegyekben egy r-
vert talált. Egyik napon elővette
volvert és játszani kezdett vele.
hitte, hogy nincsen töltve és ezért
fogta a cső nyílását, majd meghuz-
ravaszt. A revolver eldőrdült és a
Carunta tenyerét átütve, Pata-
Károly altestébe furódott. Patasan-
rolyt beszállították a kórházba,
meghalt.

* A Magyar Nőegylet értesíti a köz-
get, hogy évi rendes tisztújító közgyű-
lést március 22-én, határozatképtelenség
március 29-én délután 4 órakor tartja
a tagok számára való tekintet nélkül. A
gyűlésre a Magyar Nőegylet szeretettel
ja meg az érdeklődőket.

— Rendelkezési állományba helye-
kisebbségi telefonkezelőnek. B. K.
Ceclia, Ormánya Mária és Wagn-
Holub Ferdinanda telefonkezelő-
valamint Ludmann Johanna po-
tisztviselőnek a román nyelv nem tu-
miatt rendelkezési állományba helye-
Zenge osztályzatot kaptak, ami ma
előbb a helybeli, majd a központi fe-
mi bizottság elé, most pedig a fővá-
ban működő fegyelmi felelősségi tan-
elé kerültek, amely ügyekben döntő
rendelkezési állományba való helye-
azt jelenti, hogy ötvenhetedik életé-
elérése után nyugdíjért folyamodhat.
Hir szerint a közeljövőben a posta
telefon több kisebbségi alkalmazot-
hasonló sors éri.

* Barlangok mélyén. A Franklin-
sulat „Világjárók, Utazások és Ka-
dok” sorozatában jelent meg Kes-
Hubertnek páratlanul érdekes és
szesz ujszerű tárgyú utazási köny-
amelynek a pompás és érdekes m-
írásán felül díszes a 36 szebbnél-sz-
fényképfelvétel. Az aggteleki bar-
ismert igazgatójának műve a leghi-
tobb kalauz a természet e rej-
táin. Franklin kiadásban, jó kiállít-
ban 106 lei minden könyvkeresked-
ben, vagy Lepageál, Cluj.

* Budapestre érkezik a Keleti pálya
varral szemben a Park Nagyszállóal-
megtalálja a kényelmét. Leszállított árak
lap előfizetőinek 20 százalék engedmény.

Nézze meg a 3 csodakutyát
a Dácia kabaréban
Szenzációs mutatóványaikkal bámulatba ejtik a közönséget
Előadás minden este 10 órától Belépődíj nincsen

az erdélyi magyar irodalomról, a kisebbségi életsors érdekében végzett munkáról, a román-magyar kultúrközeledésről, a fiatal és öreg irónemzedékről nyilatkozott Kós Károly

Ma reggel van még, amikor bezörög Argay György evangélikus eszaki lakására. Kós Károlyt, az erdélyi magyar írás művészt keresem. A beszélgetés pillanatában már meg is jelenik. Sovány, mozgékony, markáns arcu, zöld szemű, hatalmas bajszu magyar ember Kós, akinek hosszú hajai a szemébe lógnak. Barátságosan üdvözlök és amikor beszélni kezd, megérezni azt a különös erőt, amely a bánsági mátyásfülénél teljesebben szokatlan.

Mennyit nyom az erdélyi magyar írás az egyetemes magyar kultúra mérlegén? — volt az első kérdés, mire Kós a következő felelt:

Az erdélyi magyar írás sem mennyiségileg, sem minőségileg nem nyomhat, mint a magyarországi. De van külön színe és külön hangja, amely különbözteti minden más írástól. A talajból nőtt ki és más gondolatot hoz az irodalomba. Általában az erdélyi írás komolyabb a hangja, mert ez az erdélyi író célt lát maga előtt. Nálunk történet az írás. Írói kényszerből és nem kenyérkereseti kényszerből. Ezért szabadabb az erdélyi írás, hiszen is az erdélyi írást nem lehet mérni. Ez valami egészen más.

Ki tett többet a kisebbségi életsors érdekében való látása érdekében, az erdélyi író, vagy az erdélyi politikus? — volt a második kérdés.

— Az erdélyi író a kisebbségi életsors tisztában való látása érdekében — folytatta Kós — tett annyit, mint a hivatalos kisebbségi politikus, ha nem többet. Nem kereste szándékosan a kisebbségi sorsproblémát, de ez elől nem is térhetett ki, hiszen benne él. Az erdélyi irodalom volt az, amely elsőnek mutatott rá arra, hogy a kisebbségi életünk adottság, amelyet adottságnak is kell venni. Ezt be kellett látniok a kisebbségi politikusoknak is, akik ma már azon az uton haladnak, amelyet tulajdonképpen az erdélyi irodalom jelelt ki, hogy népünk reális életet éljen.

— A kisebbségi sorsban élő irónak mi a feladata a kisebbségi problémával szemben?

— A kisebbségi író, amikor ír, ne törődjék semmivel a világon. Maradjon meg művésznek és az igazságot írja. Azt is művésziessen. Ez a kötelessége és semmi más!

— Mi a véleménye a magyar-román kultúrközeledésről?

— Nem szabad erőltetni, — volt a rövid válasz. A szélsőséges politikai irányzatok által keltett hangulat jelenleg nem alkalmas az eszme keresztülvitelére. A jelenben magunkat fel nem kínálhatjuk a hidveréshez, mert csak visszautasításra találunk, amit el akarunk kerülni. Hidat akkor kell verni, amikor a tajtékzó hullámok elcsendesedtek és az élet tovább folyik a maga medrében. Az életfluktuá-

cióban eljön még az az idő, amikor a román-magyar kulturális közeledés magától történik majd meg.

— Milyennek látja az erdélyi magyar fiatal irónemzedéket? — volt utolsó kérdésem.

— Az öregebb generáció, hogy őszinte legyek, — mondotta — valóban már nagyon öreg és nincsen regeneráló képessége. Szükségünk van ezért az ifjuságra és ahol lehet teret is nyitunk neki a munka területén. Nem igaz az, hogy az öregek nem engedik érvényesülni a fiatalokat. Aki értéket képvisel, az feltétlenül érvényesül. Különböztet az üzenem az ifjuságnak, hogy azt az időt, amelyet az öregek kritizálására fordít, fordítsa munkára és dolgozzon. Különösen a drámaírás terén dolgozzon, mert a magyar drámát az öregek nem tudták megoldani. Ezen a téren próbálkozzanak, mert itt boldogulhat az ifjuság anyagilag is a legjobban. Itt azután nem nyomja el őket senki, nincsen konkurensük. Mutassák meg, hogy mit tudnak. És jöjjenek csak, mert szükségünk van rájuk, — fejezte be szavait Kós Károly.

Az interjú ezzel véget is ért, mert Kós sietett megtekinteni szülővárosának új villáit. Ez már nem az író, hanem az építész Kós Károly volt, aki Erdélyben számtalan lakóházat, iskolát és templomot épített eredeti székelly stílusban.

(Pusztai-Popovits József.)

A tökéletes, kényelmes, kellemes és olcsó bortválkozás titka!

Vezérképviselő: N. W. Balhazar
Bucuresti, Str. Selari 7

— Az aradi román püspök pásztorlevele. Magher Andrei dr. aradi görög keleti püspök pásztorlevelét intézett híveihez, amelyben közölte, hogy törölni fogják azokat a híveket az egyházközségi tanács tagok névsorából, akik vadházasságban élnek, nem látogatják egymásután legalább három vasárnap a templomokat, nem veszik magukhoz az oltári szentséget legalább évente egyszer, továbbá azokat, akiket az egyházi vagy polgári hatóságok megbüntettek gyilkosság, lopás, rágalmazás, csalás, vesztegetés, szentek káromlása, árusítás vagy más főbenjáró bűn miatt és ez az ítélet jogerőre emelkedett, végül azokat, akik tartoznak az egyházközségnek és ezt nem akarják megfizetni. A pásztorlevelet eljuttatta az összes plébánosokhoz, akik azt istentisztelet után felolvasták. A püspök egyben kötelezte a plébánosokat, hogy az esperesi hivatal útján juttassák el május elsejéig mindazon egyházközségi hívek névsorát a püspökségnek, akik még azon időpontig sem feleltek meg a követelményeknek.

— Romániai bizottság a budapesti tenyészállatvásáron. Budapesten tegnap megtartták be a sajtó munkatársainak a tavaszi tenyészállatvásárt. Romániából a vásárra Sesióranu, a mezőgazdasági kamarák szövetsége elnökének és Mihai Sabin timisoarai mezőgazdasági kamarai elnöknek vezetésével nyolctagu bevásárló bizottság érkezett a vásárra. A tenyészállatvásáron 185 lovat, 902 szarvasmarhát, 984 sertést és 502 juhot állítottak ki.

— Ungár Adolf dr. új védője. A jövő héten lejár Ungár Adolf dr. ügyvéd vizsgálati fogsága. Amennyiben a bíróság a vizsgálati fogságot nem hosszabbítja meg, úgy Ungár azonnal szabaddá kerül. Ungár védői sorában különben most már helyet foglal Potarca Virgil volt nemzeti parasztpárti alminiszter is, aki a család kérésére vállalkozott a védelemre.

— Elfogták az öreg szücsmester gyilkosát. Január elején Budapesten műhelyében meggyilkolták és kirabolták Hustyava György öreg szücsmestert. A gyanyu a nyomozás során Bulszky Zsigmond, 46 éves orosz állampolgárra irányult, aki a gyilkosság után nyomtalanul eltűnt Budapestről. Bulszkyt, aki ellen országos körözést adtak ki, tegnap Sopronban letartóztatták. A rablógyilkost Budapestre szállították.

— Csehszlovákia halállal bünteti a kémkedést. Prágából jelentik, hogy a csehszlovák kormány legközelebb két fontos törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé. Az egyik az állam védelmére, míg a másik a katonai kémkedést megelőző büntetések súlyosbítására vonatkozik. Ebben a javaslatban a katonai és polgári kémek számára a halálbüntetés bevezetését ajánlják nemcsak háború, hanem béke idejében is.

COMMUNISTÁK TÜZHARCA A CSENDŐRÖKKEL. Montenegróban a csendőrök nagyszabású kommunista provokációt lepleztek le, amely egész Montenegróra kiterjedt. A szervezközvetője egy Lekics nevű diák volt, aki a csendőrök a járásbírói fogdába akartak kísélni. Amikor Vir közbeérték, nagyszámú kommunista adta meg a csendőröknek, akikre a rendőrből lőttek. Tüzharc fejlődött, amelynek során Lekics két fivére meghalt, másik két fivére pedig súlyos megsebesült, több más kommunista megsebesült. A csendőrök kisebb-nagyobb sebesüléseket szenvedtek. Végül a csendőröknek sikerült a kommunikat szétverni.

Botránys jelenetek közt folyt le a kamara tegnapi ülése és 3 képviselőt több napra kizárnak

Sulyos botránysba fult a kamara tegnapi ülése. Andrei nemzeti parasztpárti képviselő válaszolt Goga legutóbbi vádjaira és visszautasította azt a kitévért, hogy a nemzeti parasztpárt kommunista. Robu közben súlyosan sértő szavakat kiált a nemzeti parasztpárt felé. Kavargodás támadt a padsorok előtt és Adam Marcel képviselő Solomont fejbe ütötte. A képviselők a tumultusban a miniszteri padok elé sodródtak és az elnök végül is felfüggesztette az ülést. A szü-

et után a bortanyos jelenetek folytatódottak, a kavargodás megismétlődött, mire a kormány tagjai távoztak a teremből. Végre rend lett, mire az elnök Robu, Solomont és Adam Marcel képviselőket a fegyelmi bizottság elé utasította. A bizottság Robunak 30 napra, Solomonnak 10 napra és Adam Marcelnak 10 napra való kizárását indítványozta az ülésekről. A kamara ebben a kérdésben ma dönt.

— Szalonnát loptak nagyban. Számos ember, aki a városi vágóhid raktárában szalonnát tartott, észrevette, hogy készleteket megdézsmálták. Több napi megfellelés után sikerült is a tolvajokat lefellezni. Petric József és Szántó János vágóhídi alkalmazottakat tetten értek, amikor a loptott szalonnával elmentek otthon. Átadták őket a rendőrségnek, ahol elmondották, hogy már több mint 30 óra óta lopták a szalonnát. A kormány egyrészt felhasználták, másrészt pedig eladták. A megállapítás szerint mintegy huszezer lei értékű szalonnát loptak el.

— A kis leányok a tanító ellen vallottak. Megirtuk, hogy Ruppert Ferenc ötven esztendőös masloci felekezeti tanító ellen több szülő feljelentést tett és azzal vádolta a tanítót, hogy a gondjaira bízott kis leányokat megrontotta. Gabriel Viktor vizsgálóbíró és Buzoianu ügyész a helyszínén lefolytatták a vizsgálatot és több mint tíz fiatal leányt hallgattak ki, akik megerősítették a feljelentés adatait. A vizsgálóbíró és az ügyész a megvádolt tanítót is ki akarta hallgatni, de Ruppert Ferenc hirtelen betegget jelentett és orvosi bizonyítvánnyal igazolta, hogy súlyos idegben szenved. A vizsgálóbíró ennek ellenére elrendelte, hogy vezessék az ügyészségre, ahol majd kihallgatja.

— Városi tisztviselők újlagos nyelvvizsgálata. A belügyminiszterium a város előterjesztésére hozzájárult, hogy egyes városi tisztviselők, akiket a tavalyi román nyelvvizsgán nyert és teljesen ki nem elégitő osztályzat miatt állásukból elbocsátottak, új nyelvvizsgát tehesse nek. Tegnap érkezett meg a belügyminiszter rendelethe, amely szerint Kószó János dr. osztályfőnök és Szabó István népepedési irodai tisztviselő legközelebb új román nyelvvizsgát tehetnek. A vizsga idejét a vármegyei prefektus határozza meg. A vizsgáztató bizottság ugyanaz lesz, mint a múlt esztendőben.

A spiritizmus Baráth Béla dr. teológiai tanár előadásának címe a IV. kerületi főiskolában

Március 20 este 9 órakor

Sport

Városközi borverseny lesz szombaton este a Stóhr-teremben a munkások egyesületének rendezésében

— Orvos súlyos motorkerék balesete. Schütz Péter dr. uivari orvos Jecamica közelében motorkerékpárjával ki akart kerülni egy parasztszekeret. Közben elvesztette az uralmat a gép fölött és messze ívben lerepült róla. Az eszméletlen orvost Carpinisre szállították, ahol Hoffmann Mátyas dr. orvos megállapította, hogy a fején súlyos sérüléseket és agyrázkódást szenvedett. Sebeinek bekötözése után autón hazavitték Uivarra. Eszméletét csak csüörtökön nyerte vissza.

— Vinga község tanácsát feloszlatták. Vinga-noua, amely eddig Vingához tartozott, közigazgatásilag elvált az anya-községtől és önálló lett. Ennek következtében a vármegyei prefektus a vinga-i községi tanácsot feloszlatta és helyébe az új választásig ideiglenes bizottságot nevezett ki. Ennek tagjai Martin Romulus dr., Bartulov József, Konstantinovic Szvetozar, Cojocariu Demeter és Micsa Nicolae. Vinga-noua nevét Calugarenire változtatták és ennek élére a prefektus a következő ideiglenes bizottságot nevezte ki: Felnacchi Ioan, Dobrescu George, Schubert Dániel, Dobanda Demeter és Damian Lazar.

— Izületi csuznál és ischiásnál, neuralgikus és arthritikus fájdalmaknál egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz, reggel éhgyomorral bevéve, gyorsan elmozdítja a gyomor és a belek működését s igen könnyű, lágy székletet, jó emésztést és kellemes közérzetet biztosít. Orvosi vélemények egyöntetűen dicsérik a **Ferenc József** víz rendkívül enyhe és jótévő hatását vese-, hólyag-, prostata- és végbélbajoknál, továbbá sérvben szenvedőknek is.

— A fogházor elősegítette a foglyok szökését. Megemlékeztünk arról a vakmerő szökésről, amely az aradi fogházban történt. A kémkedésért előtérbe került Probszt Viktor és Kocsik István, valamint a tíz évre elítélt Unger Lajos ez év február közepén az egyik éjszaka eltűntek a fogházból. A szökést csak reggel vették észre és már akkor az volt a hatóságok véleménye, hogy átszöktek a határon. Ezt igazolta most Probszt Viktor Szegedről írott levele, amelyben részletesen leírja a szökés történetét. Egy Vuia nevű fogházor felkínálkozott a levél szerint, hogy pénzért szívesen segítségükre lesz bármiben. Ekkor azt kívánták, hogy tegye őket közös cellába. A fogházor kétszáz lei ellenében ezt meg is tette. Ők azután napokon keresztül futták a falat és kedvező időben a nyíláson keresztül elhagyták cellájukat. Sikerült nekik kijutni az épületből és hajnalban már átlépték a határt. A levél alapján most letartóztatták Vuia fogházort.

— Betörték és loptak a joghallgatók. Nagyikindán az utóbbi időben egymásután fordultak elő a betörések és a rendőrség nyomozása mindig meddő maradt. A legutóbb Magyar István vendéglőjébe törtek be és onnan nemcsak a kézi pénztárban levő pénzt vitték el, hanem nagymennyiségű teasüteményt is. A nyomozás során az egyik őrszemes rendőr emlékezett rá, hogy éjszaka a vendéglő felől látta jönni Mócsics Ognien és Brancsics Milován joghallgatókat. Mócsics apja nyugalmazott tanfelügyelő, Brancsics pedig lelkész. A rendőrség nem tételezett fel róluk rosszat azonban az egyik detektív meg is elküldte a lakásukra. A szobában a detektív az asztalon egy csomó teasüteményt talált. Ez volt a két fiatalember árulója. Csakhamar bevallották a betöréseket, amelyeket azért követtek el, hogy mulatásaihoz így szerezzenek maguknak pénzt. Mindkettőt letartóztatták.

A helybeli munkás testedző egyesület rendezésében érdekes boxverseny kerül lebonyolításra szombaton este kilenc órakor a III. kerületi Stóhr-vendéglő nagytermében. A boxverseny keretében Galati ökölvívői kerülnek szembe városunk legjobb boxolóival. A galati versenyzők szereplése elé nagy érdeklődéssel tekintenek, mert az elmúlt héten 8:8 arányú döntetlent vívtak ki a főváros versenyzői ellen. A versenyt Cordeanu (CFR)—Schibic (RGMT), Kicsinisky—Quittner párok mérkőzése nyitja meg. Ivanescu a helybeli Gavrilenco (CFR) ellen küzd, míg Anghel ellenfele Gilice III. (RGMT) lesz. Utolsó mérkőzésük döntetlenül végződött és így mindkét versenyző erősen készül az

összecsapásra. Bagdad Ali, aki a fővárosi boxolók lengyel turáján is részt vett, Petsovszky (Ilsa) ellen száll ringbe. Jeleznak I., aki Galati egyik legjobb versenyzője, Petre Mihait (CFR) kapja ellenfélként. A galatii versenyző legutóbb kiütéssel legyőzte Petre Mihait, aki most kitűnő formában van és nagy reményekkel várja az összecsapást. Jonescu a munkások Babos nevű versenyzővel küzd. Babos eddig kitűnően szerepelt és folytatni kívánja győzelmi sorozatát. Popeanu nehéz ellenfélhez jutott Savici (RGMT) személyében, akitől mindenki győzelmet remél. A rendezőség kieszközölte a villamosvasuti kedvezményt, tehát a jegyek érvényesek a visszautazásra is.

Szigoruan megbüntetett játékos

A vasárnapi Ilsa—CAT mérkőzésen Oravez bíró úgy Molnár, a zöld-fehérek középcsatárát, mint Angelt, az Ilsa háttvédjét kiállította. A kiállításokkal most foglalkozott a nemzeti bajnokság bizottsága, amely Molnár László játékjogát harminc napra, míg Angel János játékjogát nyolc napra felfüggesztette. Molnár súlyos büntetése nagy feltűnést keltett és érzékenyen érinti a zöld-fehéreket, mert néhány mérkőzésükön nem szerepeltethetik egyik legjobb csatárukat.

Az idei atlétikai Balkán-játékok

A bolgár atlétikai szövetség átiratban értesítette a román szövetséget, hogy anyagiak hiányában lemondja az ideai atlétikai Balkán-játékok rendezését. A bolgár szövetség felhívja Romá-

niát és Görögországot, hogy vállalják el a rendezést.

Román boxbajnok sikere

Párisból jelentik, hogy Popescu Gh. Románia pehelysúlyú profi boxbajnoka, tizmenetes küzdelem után pontozással legyőzte Angler Francois francia bajnokot.

Kína résztvesz az ökölvívó versenyeken

A kínai legfelső sportszövetség a jelentéssel együtt azt is közölte a berlini olimpiász rendezőbizottságával, hogy az ökölvívó versenyeken minden súlycsoportban indítanak versenyzőt. Ez lesz az első eset, hogy a kínaiak az ökölvívásban is szerepelnek olimpiai versenyen.

— A Páva-udvar eladási ára 1919. január havában — amint azt velünk közlik — hatszázötvenezer korona volt és nem kétszázhatvenezer korona.

— Megölte az alkoholt. Jakob Ferenc sannaiclaul marei vendéglős udvarán hirtelen összeesett és meghalt a negyvenhét éves Comlosan Vasile gazda. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy halálát a sok alkoholfogyasztás miatt bekövetkezett szívszélhűdés okozta.

— Száz éves emberi csontvázat találtak egy udvarban. Kalla Mátyas jimboliai fodrászmester házában udvarán munkások földet ástak és közben egy emberi csontváza bukkantak. A női csontváz mintegy száz év előtt kerülhetett a földbe. Azon a helyen valamikor hírhedt kocsmá volt és így nem látszik kizártnak, hogy a nő annak idején bűnténynek eshetett áldozatul. A csontvázat a jimboliai temetőben újra eltemették.

Stâna de Vale 1102 m. Hotel Excelsior

Vasutállomás: Valea Jadului H. (Oradea-Cluj között)

Állandóan nyitva!

Állandóan nyitva!

Teljes komfort: központi fűtés, hideg-meleg víz a szobákban, türdőszobás apartamentek, villanyvilágítás stb., stb.

Elsőrangú ellátás!

Teljes penzió személyenként 220— lei.

A telep ózondus levegője, előkelő csendje és ultravioletta sugarai biztos gyógyulást nyújtanak: **vérsejényeknek, tüdőcsucshurutóknak, idegrendszerben szenvedőknek és főleg basedovosoknak.**

Ski- és mindennemű téli sport

Információk: telefonon vagy postán direkt Stâna de Vale (Bihar) vagy Soc. An. Stâna de Vale, Oradea, Piața Unirii 3. / Telefon 6.

— Hamis érettségi bizonyítvány volt. Nagyikindán letartóztatták Kovács Ljubisát, a rendőrség bünyösztályának vezetőjét. Kiderült, hogy hamis érettségi bizonyítvánnyal egy vasuti hivatalnok, majd vámtiszt végül a rendőrségre került. Jakovics állandóan zsarolta a kisebbségi kereskedőket, iparosokat, sőt a diplomás parasztokat is. Legutóbb az egyik kisebbségi ügyvédet akarta arra kényszeríteni, hogy az nagyobb összeget fizessen neki. Az ügyvéd azonban feljelentette az ügyészségen, amely Jakovics ellen megindította a vizsgálatot. Ennek során derült ki a hamis bizonyítvány ügye.

— Aradon már sztrájkoltak is a tanítási miatt. Aradon sokkalmolyabban folytatják a harcot a köziskolákban való délutáni oktatás ellen, az ország bármely más városában. Az aradi szülők gyűlést tartottak, amelyen memorandumot szerkesztettek, azt küldöttség vitte Anghel közoktatásügyi miniszterhez. A kedelmi leányiskola növendékei között még a küldöttség visszatérése gyakorlatilag is tiltakoztak a délutáni tanítás ellen. Az iskola harmadik évfolyamú osztályának növendékei ugyancsak egyáltalában nem jelentek az előadáson és a két alsó osztály között is csak kevesen mutatkoztak. Kedden a sztrájkolók száma csökkent, sőt már ismét valamennyien résztvettek az órákon. Arra az ellenpontra helyezkedtek, hogy megvárják a küldöttségnek a fővárosból való visszatérést. Remélik, hogy a küldöttségével hozza a közoktatásügyi miniszterrendeletet, amely a délutáni oktatást megszünteti.

— Az interparlamentaris unio értekezletét a nyár folyamán Budapesten tartják meg. Boissier Lipót interparlamentaris unio főtitkára a gyar fővárosba érkezett, hogy ott kezdje az előkészítő munkálatait.

— Zsigray Julianna: Marci. Ez a vesztegetően kedves, színes, dus mese mélységekből szívja életerejét, mondanát, ahová nőiök nagyon ritkán és a fiaik közül is csak a legkiválóbbak eresnek alá. Zsigray Julianna írói varázsa éppen az a titka, hogy egyesíti magát a férfi- és nőiök erényeit s a férfi és a nővel egyszerre nézi a világot. Földszinte a papiroost alig érintve futnak a datai, mint a tavaszi égen a felhők, de egy drámai feszültségű jelenetnél össerüsdönek, megnehezednek, elsötétülnek, felyillanó, izzó jelzők úgy világitanak rajtuk, mint a villám. És milyen széleskálán játszik, mennyi hangja és mondanivalója van. A földről, a parasztról, az aratásról, a vidéki dzsentrikőről olyan színesen, meggyőzően, hitelesen mint a pesti társadalmi élet utvesztőir legmulatságosabb és legellenszeny alakjai sem torzképek s így még sokkalatságosabbak és sokkal ellenszenvesmert valósúnékek, elevenek, hitelesek. kell figyelni ezekre a pompás, élő regélsökre, erre a mesterkéletlen, tiszta, szégyar levegőre, ezekre a súlyos, komondanivalókra. — erre a senkihez hasonlót, teljesen egyéni hangú, egyéni izzózi és „telivér” magyar tehetségre, amerészivű írói pályáján új és jelentős más ez a regény. A könyv Singer és ner kiadásában jelent meg. Ára füve 8 Kapható minden könyvkereskedésben.

MOZI

Mozi műsora:

Péntek, március 20.

Apolló-mozi: Hős repülő.

Capitol-mozi: Casino de Paris.

Select-mozi: A hős repülő.

Közgazdaság

Jelentékeny könnyítéseket tervez

Pénzügyminiszter az adóhátralékok fizetésénél

A miniszter megkezdi a kiadott pénzeszközök lassu bevonását. Így törvényesít a pénzügyminiszteriumban arányban az 1932—33. és 1933—34. évi adóhátralékok 80 százaléka fizethető a közpénzzel (B.) papírjaival, a közpénzzel és csak 20 százaléka készpénzzel. Harminc százalékkal a készpénzzel és 70 százalékkal a közpénzzel és kölcsönkötvénnyel fi-

zethető a hátralék, ha a fizetés szeptember 30 után, de a pénzügyi év végéig történik. Azok a hátralékosok, akik 1937 március 31-ig nem fizetik ki hátralékukat, az egész adót készpénzben fizetik adóbon és kölcsönkötvény felhasználása nélkül.

A folyó adók a jövő évben is változatlanul fizethetők kompenzációval akár állami követelés fejében kapta a fél az állampapírt, akár piacon szerezte azt be.

Rendkívül mozgalmas volt tavaszi nagyvásár és az állatvásár felette jól sikerült

Tavaszi nagyvásár ellenére tegnap jelentkezett a hagyományos eső. Melegben melegen sütött a mehalai rétre, minden ezer meg ezer ember sürgött, kínált, árut nézett, alkudozott, vitatkozott. Évek óta nem látott olyan mozgalmas nagyvásárunkban, mint ez a mostani. Az állatvásárok sátrai százával sokak egymás mellett. Azonban ruha- és élelmiszer-árukban kevés volt a mozgalom. A községek lakosainak háziköiket már inkább vásárolták a nagyvárosokból, akik végül is a különleges ruhák, vásznakban, szőttekben. Aránylag jó vásárt csak azok a községek csináltak, akik mezőgazdasági termékeket hoztak a vásárra. A nagyvárosokból is tömegesen vásároltak.

Az állatvásár sikerült. Körülbelül 7000 lovat, 6000 szarvasmarhát és 4000 disznót hajtottak fel. Az igásló párjának ára 4000—8000 lei, a parádés ló párjának ára 16.000—22.000 lei között mozgott. Csikót 1500—2000, tenyészmént 8000—16.000 leiert lehetett kapni. Hizott ökröt 9000—11.000, igás ökröt 6000—8000 leiert árultak darabonként. Kilószámra élősúlyban a hizott ökröt 8.50 leiert adták. A tenyészbikák ára 6000—12.000 leit volt. Tejelő tehenet 5000, vágásra való tehenet 3500 leiert kínáltak. Kilószámra élősúlyban a vándoró tehenet 7.50, a borjut 11—13 leiert adták. Kővér disznót kilónként élve 16—19 leiert lehetett vásárolni. Egy pár malac ára 300—1000 lei között váltakozott. Egy éves disznó párja 3500, koca darabja 1000—1400 lei volt.

Tegnap délig 800 járatot irtak át. Valószínű, hogy ez a szám ma délutánig kétszeresére emelkedik. Az exportőrök Németország számára három vagon ökröt vásároltak.

Az ipari gépek származása. A helybeli ipari felügyelőség közli az érdekeltekkel, hogy a kereskedelmi és ipariügyi miniszterium február 26-án kiadott rendelkezés értelmében a nemzeti munkára vonatkozó törvényben biztosított kedvezmények megszerzése érdekében benyújtott kérvényekhez csatolni kell egy írásbeli nyilatkozatot is a gépek származásáról. Ezt a kérvényt mindaddig nem terjesztik az ipari bizottság elé, amíg be nem igazolták, hogy a gépek behozatalát a külkereskedelmi hivatal legalább elvben engedélyezte.

Két cég harca Marokkó miatt. A Marokkó nevű társasjáték körül háború folyik az aradi Mira és a timisoarai Wonka és Schreyer-cégek között. Megirtuk, hogy a Mira bírósági eljárást tett a Wonka és Schreyer-cég ellen folyamatba. A timisoarai cég ezzel szemben azt állítja, hogy a Marokkójátékot már a múlt év novemberében hozta forgalomba, a Mira viszont csak az év februárjában védjegyeztette ugyancsak a Marokkót. A Wonka és Schreyer-cég beadvánnyal fordult a törvényszékhez és üzletének megzavarásáért kártérítést követel a Mirától.

Vámmentesen engedi be a kormány a külföldi cementet. A kormány törvényt dolgozott ki az utépítés biztosítására. Az utak átépítésére és javítására óriási mennyiségű cementre van szükség és mivel a belföldi cementgyárak kartellbe tömörültek, a kormány úgy fogalmazta meg a törvényt, hogy vámmentesen megengedi a külföldi cement behozatalát. A kormány ezzel az eső cementhez jut, mert a külföldi gyá-

rak dömpingáron is hajlandók Romániába cementet szállítani. A cementkartell tagjai értekezletet tartottak és küldöttséget küldtek Costinescu kereskedelmi miniszterhez, akitől azt kérték, hogy a kormány változtassa meg a törvényszakszót, mert az a belföldi gyárakat sújtja. Nem valószínű azonban, hogy a kormány lemondjon arról az előnyről, amit a külföldi cement vámmentes behozatala jelent.

Valuták hivatalos árfolyama. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti.) Francia frank 6.60—6.90, svájci frank 32.55—33.40, belgas 17—18, angol font 490—500, olasz lira 8.30—9.90, török font 78—81, dollár 99—110, német márka 38—40, hollandi forint 67—69, cseh korona 4—4.50, magyar pengő 24—26, osztrák schilling 23—24.60, zloty 18.80—19.50, szerb dinár 2.20—2.50.

Valuták szabadforgalmi árfolyama. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelzi.) Francia frank 12.00—12.10, svájci frank 60—61, belgas 30—31, dollár 178—180, angol font 910—920, olasz lira 10.50—11.—, holland forint 125—127, német márka 51—52, cseh korona 6.90—7.—, osztrák schilling 35.50—36.—, magyar pengő 34—36, dinár 3.50—3.60, zloty 35—36, Napoleon arany 12.00—12.10, aranyfont 1500—1510.

Ellanyhult a buza iránzata. A bányásági gabonapiacra a buza iránzata ismét ellanyhult. A kereslet esélyesével az üzleti forgalom is ellanyhult, ami maga után vonta a buza árának csekély lemorzsolódását. A piaci árak a következők: bányásági buza 415, torontáli buza 420, tengeri 280, zab 330, takarmányárpa 310, korpa 240, kismalmi liszt 800, nagymalmi liszt 830, tőkmgag 760, cirokmgag 230, muharmag 580, lucerna szénaliszt 250 lei száz kilónként.

HIRDESSZEN

A DÉLI HIRLAPBAN

Félegyházi András

Lindbergh útja a villamosszélig

DÉLI HIRLAP eredeti regénye (Utányomás tilos.)

Mikor Lindbergh ezredes Whitemant látta Deborah szobájába, már a fohallani lehetett, amint a bibliát nézte.

— És jövének a szivtelen Heródes emésztésben minden házba. És a hajlékban egy éven alóli fiugyvertalálnak, azt mind leöldösek vala. A főké kardjukat a zsege szivekbe, a kekből a vér mind kifolyott vala. És megjelmezének meg egyetlen fiunak

nyújtott éneklő hangon olvasta Deborah a bibliát.

Lindbergh odasugta a rendőrbiztos-

— Kizártnak tartom, hogy ennek a könyvnek része is volna a gyermek-

— Ön is azt tartom, — válaszolt Whiteman — de ha már itt vagyunk, mégis kérlek neki néhány kérdést. Hátha tud valami utmutatást kaphatunk.

— Öreg négerem nem is hallotta az utmutatást. Tovább gajdolta a bibliát.

— Deborah, — szólt rá Lindbergh — kérdezni akar tőled valamit.

— Szakácsnő felnézett, miközben köcsös kezét ráfektette a nyitott bibliára. Az arcán látszott, mennyire nem tudja, hogy megzavarták.

— Igen, — mondotta határozatlanul. Whiteman közelebb lépett hozzá:

— Tud maga valamit a gyermekrablásról? — kérdezte.

— Azt tudom, — felelte kenetteljesen Deborah — hogy az a legnagyobb gonosz, amelyet élő ember elkövethet. Aki a más gyermekét elrabolja, az olyan, mint a vérszívű Heródes, aki poroszlóival megölette Izrael ujszülött gyermekeit. Ime, itt meg vagyon írva.

— És tenyerével szeretetteljesen végigsimított a biblia lapján.

Whiteman azután sorra feladott néhány kérdést. Legalább azt szerette volna megtudni a kővér Deborahától, hogy a gyermekrablás estéjén észrevette-e, hallott-e valami gyanus neszt, vagy látott-e a villa körül valami kevésbé bizalomkeltő alakot.

Mindezekre a kérdésekre nem kapott kielégítő választ. Valószínű, hogy Deborah a gyermekrablás órájában is a bibliával volt elfoglalva.

Sorra következett Daumont John kérés, Bleahupe James vécélér és Blind Jonathán sofför kihallgatása. Azonban egyikük sem tudott olyasmir mondani, ami a vizsgálat szempontjából kiinduló pontul szolgálhatott volna.

— Sam, a néger szolga is Whiteman elé került.

— Kik a barátaid, Sam? — kérdezte aztán hirtelen Whiteman.

— Sam niggernek nem lenni barátok, mister senki, csak az Elias, de az is lenni olyan nigger, mint a Sam.

— Ki az az Elias?

— Elias lenni van egy nigger szolga a szomszéd villában.

— Sokszor vagytok együtt?

— Mindennap a két nigger szolga együtt lenni. Egyik nap eljönni Elias ide, másik nap elmenni Sam az Eliashoz.

— És mit csináltok olyankor?

— Elias és Sam játszani kockát és mindegyik nyerni akar, emiatt ketten veszekedni, aztán az egyik mérgesen hazarohanni, de másnap kettő este megint együtt lenni és előlöl kezdeni.

— Milyen ember az a te Elias barátod?

— Fekete ember lenni.

Lindbergh adta meg Sam helyett a rendes választ:

— Ismerem a fiut. Éppen olyan ügyű, akár Sam.

— Nem tehető fel róla semmi gonoszság?

— Nem, — válaszolt Lindbergh.

— És milyen a Sam?

— Ugyanolyan, becsületes, ártatlan kedélyű, — adta meg a felvilágosítást Lindbergh.

— Nem tehető fel egyikről sem, hogy szövetkeztek volna valakivel, vagy pedig segítségére lettek volna a rablás végrehajtásában?

Lindbergh erre a kérdésre is határozott nemmel válaszolt.

Whiteman újra Sam szolgához fordult:

— Amikor a rablás történt, hol játszottatok kockát?

— Sam elgondolkozott:

— Igen, akkor este megjönni mister Lindy a városból, Sam megtisztítani az autót, aztán elmenni gyorsan Eliashoz. Ketten játszani, de Elias nyerni és Sam mondani, Elias meglőni kocka azért kapni több pont, veszekedni, Sam haza-

szaladni, éppen akkor érkezni ide, amikor udvaron lenni nagy futkosás, Sam gondolni, mindenki őt keresni, de aztán megtudni, kidnapper itt lenni és elrabolni lébit.

Utolsónak Whiteman a szobalányt, Sharp Violer Maryt hagyta hátra.

A kérdések során kiderült, hogy a szobalánynak udvarlója van. Munkanélküli lakatossegéd. Kissé könnyelmű. A leánytól elszedi annak minden keresztét. Azt is megtudta Whiteman részint a szobalány, részint pedig a többi személyzet beszámolóiból, hogy ez a lakatossegéd éjjel éjszakáján gyakran titokban megjelent a villában. Átmászott a kerítésen és bekopogtatott a szobalány ablakán. Mindezek felette gyanus körülmények voltak.

— Hogy hívják az udvarlóját? — kérdezte Whiteman a szobalánytól.

— Kinderlay Jack a neve.

— Igaz, hogy maga pénzeli?

— Istenem, mit csináljak, ha nem keres. Hozzám tartozik és el fog majd venni feleségül. Kötelességem segíteni rajta.

— Miért nem dolgozik?

— Nem tud munkához jutni.

— Mikor beszélt utóljára vele?

A szobalány tétovázott. Látszott rajta, hogy szeretné kikerülni a válaszadást.

Whiteman megismételte a kérdést:

— Monda meg egészen határozottan, hogy mikor beszélt utóljára Kinderlay Jack lakatossal?

— A múlt hét valamelyik napján, — mondta Mary akadozva, — a dajka is látta, hogy délután találkoztam vele a villa előtt.

(Folyt. köv.)

Rádió

Péntek, március 20. Bucuresti. Délután 6: Zenekari hangverseny. 7.15: Hangverseny. 8.35: Operaelőadás. 12: Táncczene. **Budapest.** 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 12: A Cegléd város torinói százaz bizottsága által adományozott Kossuth-szobor leleplezési ünnepségének közvetítése Torinóból. 1.5: Énekhangverseny. 1.40: Hírek. 2: Rádiószalonzenekar. 3.40: Hírek. 4.40: Közvetítés az Országos Mezőgazdasági Kiállításról. 5.15: Arany János a debreceni diák. Kecsesényi Dezső dr. előadása. 5.45: Hírek. 6: Bory István dr. előadása. 6.30: Cigánymuzsika. 7.10: Sporthírek. 8: A Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület kulturstjének közvetítése. 9: Nagy Endre csevegése. 9.40: Szimfonikus-hangverseny. 10.40: Hírek. 11.40: Az Országos Mezőgazdasági Kiállítás díjai-

nak felolvasása, utána jazz. 12.30: Cigánymuzsika. 1.5: Hírek. **Budapest II.** 7.25: Gyorsirótanfolyam. 8.30: Berzsenyi négy napja Pest-Budán. Waldapfel József dr. előadása. 9.50: Hanglemezek. 11: Hírek. **Bécs.** Délután 5: Mendelssohn, Liszt és Strauss-lemezek. 6.40: Hangverseny. 8.30: Bärzene. 9: Zenekari hangverseny. 9.45: Szórakoztató-zene. 11.10: Énekhangverseny. 12.15: Hanglemezek. **Belgrád.** Délután 5: Énekhangverseny. 5.30: Hanglemezek. 7: Táncczene. 8.50: Népdalok. 9.20: Rádiózenekar. 11.20: Hanglemezek. **Kassa.** Délután 5.10: Könnyű-zene. 6.40: Hangjáték magyarul. **Lipce.** Este 8: Hanglemezek. 11.40: Hangverseny. 12: Rádiózenekar. **Milánó.** Este 9.35: Hanglemezek. **Pozsony.** Délután 6.40: Magyar műsor. 11.45: Hanglemezek. **Róma.** Délután 6.15: Oratórium. 11.15: Táncczene. **Strassburg.** Este 9: Hanglemezek. 12.20: Jazz. **Stuttgart.** Este 8.30: Dal-est. 9.10: Rádiózenekar. 10.15: Hanglemezek. 11.30:

Zenekari hangverseny. **Varsó.** Este 7: Operett-dalok. 9: Hangverseny. **Szombat, március 21. Bucuresti.** Délután 6: Katonazene. 7.15: Rádiózenekar. 9.10: Énekari hangverseny. 9.40: Zongoraverseny. 10.15: Hangverseny. 10.40: Vendégloői zene. **Budapest.** 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 1.5: Szórakoztató-zene. 1.30: Hírek. 2.30: Hanglemezek. 3.40: Hírek. 5.15: Hais Géza elbeszélése. 5.45: Hírek. 6: Szabó Kálmán magyar nótákat zongorázik. 6.30: Mit üzen a rádió. 7: Zenekari hangverseny. **Magay Imre** előadása az eltűnésekről. 8.30: Rádiószalonzenekar. 9.30: A hős című burleszk előadása. 11.10: Hírek. 11.30: Énekari hangverseny. 11.15: Cigánymuzsika. 1.5: Hírek. **Budapest II.** 7.30: Gazdasági előadás. 8.40: Könyvtár és könyvtáros a népművelés szolgálatában. **Drescher Pál** dr. előadása. 9.35: Ukrán-est közvetítése a Ze-

neművészeti Főiskola kamaraterméből. **Jazz. Bécs.** Délután 6.15: Tavaszi dalok. 7.30: Népdalok. 8.10: Hangverseny. 10: Dal- és ária-est. 12.5: Hanglemezek. **grád.** Délután 5.20: Hangverseny. 7.25: gedűhangverseny. 9: Szerb-est. 10: Hangverseny. 11.40: Vendégloői zene. 12: Táncczene. **Kassa.** Délután 6.25: Dalok. Könnyű-zene. **Lipce.** Este 7.25: Zongoraverseny. 11.30: Vidám hétvégi-est. **lánó.** Este 6: Hanglemezek. 7: Schranz zene. 9.35: Operaelőadás. **Pozsony.** Délután 6.25: Hanglemezek. 6.40: Magyar műsor. 7.40: Hanglemezek. 9.40: Operettel. **Róma.** Este 9: Rádiózenekar. 11.35: Hangverseny. **Strassburg.** Este 8.30: Hangverseny. 10.15: Hangverseny. 12: Táncczene. **Stuttgart.** Este 7.30: Tarka zenés-est. **Varsó.** Este 7.20: Énekhangverseny. 9: Könnyű-zene. 11: Rádiózenekar. 12.5: Könnyű-zene.

Ápróhirdetéseik

Alkalmazás

Angol varrólányokat

azonnal felvesz Hoffmann-szalón, I. Bulev. Reg. Ferdinand 8. (4034)

Házmeisteri állást

keres gyermektelen házaspár. Az asszony perfekt szakácsnő. Cim a kiadóban. (252)

OLLA
a legjobb védő fertőző betegségek ellen

Állást keres

Nádszékek

befonását olcsón vállalom. III., Piata Axente Sever 7 (3999)

Kombinéfűzők Princessfűzők

Drvosilag rendelt haskötők, alkalmi fűzők, melltarikók

„Sanitaria“
Timisoara
Bulev. Berthelot 21
Telefon 23-95

Lakás

Kiadó

egy szobás parkettás, nagyon szép utcai és udvari szoba-konyhás lakás. III., Str. Diacuncul Coresi 24. (4025)

Bérbeadó:

a Bulev. Regele Ferdinand 4. számú Färber-féle házban egy 3 szobás komplett lakás és 2 szobás helyiség iroda, rendelő vagy szalon részére azonnalra, illetve május 1-re. Bővebbet a házkezelősnél. Telefon: 12-31. (3866)

Ha szép akar lenni
Használjon KULKA-féle liliom-tejkrémet, liliom-tejszappant, liliompudert három színben.
Kapható kizárólag a **Városi gyógyszertárban** a „Fekete Sashoz“ I., Piata I. C. Brattianu

Bérbeadó

Az I. ker. Strada Eminescu 3. számú Singruen-féle ház I. emeletén 2 szobás iroda, rendelő vagy szalon részére alkalmas helyiség, valamint a jelenlegi Goldsmann-féle üzlethelyiség. Felvilágosítást nyújt Dr. Kun Ferenc ügyvéd irodája. Telefon 12-31. (3865)

2 szobás

modern balkonos lakás új házban I. kerület központjában május 1-től kiadó. Bővebbet Piata Unirii 2. (3989)

Kiadó

május 1-ére, új épületben, magaspöldszinti 4 szobás modern lakás. III. ker. Str. General Mosoiu 11 sz. (4036)

Adás-vétel

Fekete zongora

elsőrangu bécsi gyártmány és jégsekreány, olcsón eladó. Bővebbet I., Piata Solon 2. Hadbíróssággal szemben. (4035)

Házi libaszir

elköltözés miatt olcsón eladó. IV., Str. Dimitrie Sturdza 52. (4018)

Halló-készülék

nagyothallók részére, villanyzebelemekkel tölthető. Kapható Kecskeméti műszerésznel, Timisoara I., Bulev. I. G. Duca.

Fotballabdák

saját gyártmány, erős marhabőrből, szép kerek áru

1.	2.	3.	4.	5.
60—	70—	80—	105—	130— lei
Belső 33—	35—	38—	41—	44— lei
Elsőrendű	machelabda	88	24 rétü	
		260—	300— lei	
Chrombőrből	„	290—	330— lei	

BARBIER, Jimbolia

Kollektív utlevéllel

Budapestre és Bécsbe

Indulás ápr. 10-én reggel, visszaérkezés ápr. 16-án este

Rendezi az **Europa** utazási iroda, Bucuresti.

Közös utlevélhez szükséges okmányok:

1. Személyazonossági igazolvány (Carnet vagy piros igazolvány).
2. Állampolgársági bizonyítvány hites másolata.
3. Férfiaknak 51 éves korig a Cercul de recrutare igazolványa.
4. 3 darab fénykép, melyek közül egy a kerületi komisszúriátus által, vidéken a községi jegyzők által hitelesítendő.

Részvételi díjak:

Wien-be (saját utlevéllel) . . . . . Lei 2650—
Budapest-re kollektív utlevéllel oda és vissza turisztikai
 illetékekkel . . . . . Lei 1485—
 saját utlevéllel (vasút és vízum) turisztikai illeték nélkül . Lei 980—

Jelentkezési határidő: 1936 április 2.

Jelentkezési helyek:

Déli Hírlap kiadóhivatala

Timisoara, Piata Brätianu és Központi Ban :
menetjegyiroda

37-es gyermekcipő

uj, magas, barna fűzős, olcsón eladó kiadóban.

Családi ház

kedvező fizetési feltételekkel, nagy tel. eladó. Fratelia, XII u. 54.

Hentes-üzlet

nagy környékkel, azonnal, esetleg 1-re átadó. Az üzlethelyiséghez lakás hely, fűstőlő, pince, segédszoba, istállószer és elkülönített padlás tartozik. E a berendezés is átvehető. Közlelebbit: Str. Coroana de Otel 18, a vendégloibe

Családi ház

két szoba, elő- és fürdőszoba (komplet) járt vízvezeték, konyha-, virág- és gyöcsöskerttel, eladó. Fratelia, V-ik utca. Bővebbet Erhardt, IV., Str. Budleanu 22.

Ihr Kapital

ist mit 10 Prozent sicher investiert und zinst, wenn Sie mein stöckiges Haus 18 Wohnungen kaufen. Das Haus ist lich neu und liegt zentral, von Park ummangärten umgeben. Zu erfragen Hausherrn, Timisoara, III. Bezirk, Crucii Nr. 2.

Különítele

Olcsó kölcsön

kapható betáblázásra, kereskedelmi v konverziós adósság kifizetésére, épít és ingatlanvételre 1—30 évi törles. Bővebbet „Belgiana“ A. G. kereskede formáció és ingatlan vétel-eladási os Timisoara I., Str. Eminescu 6.

Magyar könyvujdonság

A Déli Hírlap előfizetőinek kedvező

- Hardy: Ábrahám
- Graves: Claudius az Isten
- Daring: Mammon
- Sinclair: Ez nálunk lehetetlen
- Szabó: Istené az áldás
- Csathó: A szép Juhászne
- Koresmáros: Az Ur hintáján
- Tamási: Jégtörő Mátyás
- Pitigrilli: Görbe utakon
- Maxwel: Az igazi férfi
- Bottomo: Orvosok
- Gaál: Amit rosszul tudunk
- Baktay: Szánátana Dharma
- Mangham: Egy levél megrendü
- Szerb: Hétköznapok és csodák
- Kemény: Ördögök, tündérek
- Dante-Pantheon: Uj Lexikon

Kaphatók a **CULTURA** könyvkereskedésben Timisoara IV., Bulev. Carol 16. Telefon: 15-07